

EM 2025/7-1

Aqqalu C. Jerimiassen

Atassut

23. September 2025

Forslaget til Finanslov for 2026.

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Finanslovsforslaget, der nu førstebehandles, er et forslag, der som følge af den måde, økonomien gennem årene er blevet skruet sammen på, nødvendigvis må medføre mange besparelser.

Fra Atassut vil vi – selvom det kan blive stramt – i vores regeringssamarbejde tage ansvar og se det som en forpligtelse at sikre, at økonomien ikke pyntes kortsigtet til glæde her og nu, men at den bæres ansvarligt frem.

Det er netop nu, at de siddende regeringer ikke længere må lave lovgivning, der blot giver skin af udgifter, som så senere skal repareres på.

Som vi i Atassut plejer at sige: vores økonomi må ikke kun fyldes fra andres lommer – den skal være bygget på vores egne ressourcer.

Med tanke på verdens usikre situationer er det nødvendigt, at vi i forhold til vores økonomiske udvikling sørger for at have reserver liggende, som kan bruges i dårlige tider.

Historien har vist os, at store krige er brudt ud, og vi ved ikke, hvornår en tredje verdenskrig kan begynde. Men sikkert er det, at verdenssituationen er mere usikker end længe, og at vores landsmænd i stigende grad kan påvirkes af USA's religiøse spændinger – det gør ikke tingene mere trygge.

Den økonomiske gældsspiral vil derfor ramme os, den nuværende generation, og derfor må staten yde stor støtte – også med tanke på de generationer, der kunne have været født og bidraget til samfundet.

Staten må leve op til sit ansvar og sikre, at vi som rigsfællesskab kan have lige adgang til de områder, hvor vi endnu ikke selv har kompetencen – dette må siges tydeligere.

Vi har set, at selv om mange besparelser kan være svære, bliver de gennemført, for økonomien er på vej ind i en meget sårbar situation – også selvom sparekravene ikke er populære.

Atassut vil derfor naturligvis bidrage til, at samfundet ikke går bankerot, og vi forventer også, at når vi fremsætter ønsker til finansloven, så har vi på forhånd fundet den økonomiske dækning til det.

En stærkere økonomi for os alle

Vi skal hele tiden søge nye indtægtsmuligheder – ikke frygte barrierer.

Det er vigtigt, at vi sikrer, at de virksomheder, der i dag har stor betydning for Grønlands økonomi, kan fortsætte stabilt.

Men vi må også sikre, at de penge, der tjenes i Grønland, ikke blot forsvinder ud af landet gennem udenlandsk ejede selskaber. Derfor minder vi regeringen om vores tidligere forslag (UKA2023, punkt 134), som blev afvist, men som vi mener bør genovervejes: nemlig at udenlandske selskaber, der udtager store overskud af landet, pålægges en engangsafgift af en fastsat procentdel, så samfundet også får gavn.

Fiskeriet kan fortsat være vores vigtigste erhverv – men det er også både vores styrke og sårbarhed. Når verdens fiskeripriser er høje, går det os godt, men når priserne falder, eller arter forsvinder, rammes hele vores samfund hårdt.

Derfor er det en stor mangel, at vi stadig ikke har fået overdraget erhvervsområdet fra riget. Atassut har siden 2018 gentagne gange rejst kravet – endda med flertal i 2019 – men stadig uden resultat.

Der har været udvalgsrejser til Færøerne for at lære af deres erfaringer, men uden politisk opfølgning bagefter. Og hver gang dette forsinkes, koster det os dyrt i finanslovene – for det er jo et grundlæggende erhverv for vores økonomi, som vi kunne udvikle langt bedre, hvis vi selv havde fuld myndighed.

Nye erhverv

Vi må også tænke nyt. eSport er i dag en milliardindustri i verden, men vi ser det stadig som ”unge foran en skærm med chips og sodavand” – i stedet for at udnytte det som en økonomisk mulighed.

Det samme gælder råstoffer: for 10–15 år siden troede vi, at olie og mineraler ville blive en ny velstandskilde, men gennem vores egen tøven og konstante regelændringer, samt mangel på tilladelser, er intet kommet i gang.

Må vi genoverveje, om vi vil lade Nordøstgrønland forblive et tomt nationalpark-område uden udvikling, eller om vi vil åbne for kontrolleret udnyttelse til gavn for økonomien. Dette er ikke et krav om at starte minedrift i morgen – men en opfordring til seriøs debat.

Energi

Vi støtter fuldt ud den grønne omstilling og udviklingen af vedvarende energi. Men vi må også være realistiske: i de mest afsides områder kan vi ikke bare etablere vandkraft eller vindmøller, og derfor må vi undersøge muligheden for moderne, mindre forurenende kulkraftværker, ligesom Norge gør på Svalbard, selv under Paris-aftalen.

Sundhed

Atassut vil aldrig give køb på sundhedsvæsenet – vi vil fortsat kæmpe for, at det prioriteres økonomisk, så vi kan sikre den bedst mulige behandling.

Turisme

Turisme er blevet et af de hurtigst voksende erhverv. Men vi ved også, at der hurtigt opstår strid om, hvem der tjener på det. Derfor må vi skabe en udvikling, hvor hele samfundet får gavn.

Vi fastholder, at hotelovernatninger bør reguleres med afgifter, og at udenlandskejede hoteller skal bidrage med skat, så overskuddet ikke blot føres ud af landet.

For krydstogtskibene gælder det, at de bør bidrage mere. De forurener vores miljø, og passagerafgiften (pax tax) bør vurderes igen, så vi får en rimelig indtægt uden at miste turister.

Skatter

Vi må også justere skattesystemet. Den tidligere valgperiode forsøgte en reform, men den blev for bureaukratisk og dyr. Måske er det bedre blot at sænke skatteprocenten lidt for alle i stedet for komplicerede modeller. Vi skal også arbejde for at nedbringe administrationen, som vi ofte taler om.

Derfor opfordrer Atassut til, at Skatte- og Finansudvalget i tæt samarbejde med regeringen arbejder grundigt videre med dette.

Med disse ord sender vi fra Atassut finanslovsforslaget til behandling i Skatte- og Finansudvalget.